

Naša Slova izlazi svaki 1 i 10 dan mjeseca i stoji s poštarinom za cijelu godinu 2 f. a za kmeta i for.; razmjerno za pol god. 1 f. a za kmeta 50 novč. Izvan cearvine više poštarina. Pojedini broj stoji 6 novč.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politični list.

„Slogom rastu male stvari, a neologa sve pokvari.“ *Nar. Post.*

Oglasi se primaju po navadnoj cjeni. Pisma neka se šalju platjene poštarino.

Nepodpisani se dopisi neupotrebljavaju. Dopisi se novčadaju. Uredništvo i Odpravništvo nalaze se Via Nuova N.º 4 piano 1.

Godina IV.

U Trstu 16. Novembra 1873.

Broj 22.

Pogled po svjetlu.

U Trstu 15. studenoga.

Dne 2. dojučega mjeseca decembra bit 25 godinah carevanju Franje Josipa I. Sva se Austrija spremu, da proslavi što dostojnije taj znameniti dan. Pa došli mi i mi tom prigodom unapred vidimo, živio na mnogoja ljeta, prelazimo na pripovijedanje tekućih događajah.

Dne 2. tek. mjeseca se je u Beču zatvorila svjetska izložba, a dne 4. otvorilo novo carevinsko vlieće. Dne 5. je car u svojem carskom dvoru držao sa prestolja govor novim carevinskim zastupnikom. U tom govoru je nj. veličanstvo apomenulo medju ostalimi stvarima i ravnopravnost austrijskih naroda. Ta točka prestolnoga govora bijaše dakako prapraćena s odobravanjem od onih poslanikah, koji zastupaju nezadovoljene još narode. Najvažnija pako točka svega carskoga govora jest ona, u kojoj se carevinskim zastupnikom spominje novčana stiska, u koju je došla država usljed nečistih proljetosnjih događajah. Vieće je zaključilo odgovoriti caru adresom. Vieće je razcijepano na dvie stranke, nalme na centralističnu i proticentralističnu.

Proticentralistična stranka je u manjini, al ima vješta i okretna vodju, nalme bivšega ministra Hohenwarta. Česi i Moravci nisu ni ovaj put došli u vieće. Dne 11. je ministar pjenezstva predložio vieću, neka se uzajmi iliti posudi 80 milijunah forinti, pa da se tako doskoči gori spomenutoj novčanoj stiski. Centralistom i njihovim pomagačem je to jako ngodilo, ali ni najnamanje već i onako prenaprećnim austrijskim narodom. Grof Hohenwart je predložio, neka se imenuje odbor, koji će imati strogo iztražiti, tko je upravo kriv rečeznim proljetosnjim događajem. Taj predlog je mnogu griješnu dušu uznemirio i uplašio.

On kraj Litave je novčano i politično stanje još gore nego li ovdje kod nas. Tamo vlada išće od zastupnikah, bilo iz oka bilo iz boka, 75 milijunah forinti, koji da se izplate u pet godinah. Ministarstvo razklimano, narod gladan i nezadovoljan, a Deak bolan i nevoljan.

U Franceskoj će za sada ostati republika, jer Hinko V. nije htio prijetati na nekoje uvjeti, koje su mu stavljali Francezi, ako želi zasjesti prestolje svojih predjlih. Oskora se je otvorilo vieće i u Berlinu, a baš jučer i u Rimu. Turska je glede Bosne Austriji sasvim zadovoljila i tako se ona stvar slegla. Knez Milan povratio se u svoju domovinu i promienio ministarstvo.

D o p i s i.

U Pacinuu.

Moj dopis u 19. broju Naše Slove o Pazinskoj gimnaziji bi preveden na njemački jezik, pa nešto pokraćen i okrajčen bi priobćen u *Triester Zeitung*. U istih novinah čitao se malo danah kasnije odgovor na moj članak. Otkud je taj odgovor potekao, to on sam po sebi dosta jasno kaže; u njem se brani Porečki sabor, a dosta ođito i odbor ili Junta. Vrhu toga govori sama *Triesterica*, da je onaj članak bio dug, dug; a malo tko ima većs vremena, duge duge članke pisati, što neka mnogobrojna četa u Poreču. Ali pustimo to, te prejdimo na ono, što mi se je prigovorilo. Vele najprvo: „Jesu li, nisu

li Slavjani već dvanacet sto godinah u Istri, to spada na povjestnicu ili historiju, pa da se to ostavi povjestničarom.“ Na to mi je odgovoriti, da se mrtvoci polagaju u grob, izumrli narodi i plemena stavljaju se u povjestnicu, a živuđa plemena spadaju u zemljopis ili geografsku. Da su Slavjani u Istri još živi, to dokazuje i isti protivnički članak, i nemali jad, što ga je u njem. Dalje vole naši velmože, „da su Talijani i Slavjani duglje vremena jedan kraj drugoga mirno živjeli.“ Mi živimo i sad na miru sa svimi doblimi i pravodnimi Talijani, koji priznavaaju, da smo i mi ljudi, i ne drugo do ljudi. A ni onim drugim nečinimo mi ni najmanje krivice; vas sviet znade, da nolma mirnijih ni strpljivijih ljudi nad Slavjane. Na kakov nemir se dakle oni mladojubi tuže? Po prilici ovo pa ovakov: Neki beneđanin pravo iz Benećah podje nekoga dne na trg kupiti ribe i rakah, valjda *skampah*, postavil sve skupa u košaricu, pa ju dade svomu psu, da ju ponese kući. Kad i kad bi koji rak izlazio i pao na tlo, pas bi polagano pobirao i motao opet u košaricu, a kad mu je napokon taj trud dotužilo, uze iz košarice jednoga raka za drugim, stisnu svakoga podosta zubmi, motnu ih opet u košaricu, pak je imao mira, podpuna mira. Raki su bili psu krivi, što su bili živi. Po prilici takva mira bi radi od nas Slavjanah oni neki; nu mi, premda smo strpljivi preko mjere, jesmo ujedno i junacko krvi, te ćemo se braniti pomoću državnih zakonah proti svakoj nepravdi i tlačnju, to nismo ni malo voljni proći u budi čiju košaru ni košaricu. Budite nam pravedni u svem i svačemu, pak ćemo se skupa mira nauživati; ljubite nas, pak ćemo vam se odazvati iskrenom ljubavju; budite nam dobri, pak ćemo vam biti zahvalni. — Pišu naši delije, „da je vlada austrijska (a za što negovorite našu?) gledala ponjemdariti svu Istru, pak ih i sad groza hvata, kad pomisle na neizgovorivi h ili po njihovu *aka*.“ A oni šta čine sad Slavjanom? Ono isto, što su njim pokušali udiniti Niemci: na silu nas gone u talijanštinu, i nedadu nam napredovati u znanju, umjetnosti i prosvjeti. I Kinezi, ljudi poganske vjere, znadu ono premudro pravilo: „Čega ti sam sobi neželješ, toga nečini ni ti drugomu.“ Nu u Kinezah ima barom prirodjena pravdoljublja, a u sadašnjih izobraženih ljudih neznan, ima li ikakve ni vjere ni pravdoljublja. — Kažu dalje, „da je vlada nastojala prije trideset godinah pridobiti Slavjane sebi proti Talijanom, i zato da je tad dala nam škole slavjanske.“ To je istina da nam je dala takve škole, al nije s toga uzroka; tad je vlada bila pravednija, i bolje je poznavala državnu korist, nego li sada. Grof Stadion, ondašnji namjstnik u Trstu, bijaše veleuman čovjek, velik državnik, pravedan prema svakomu; nu čuda, ni on nije našim sadašnjim zapovjednikom po volji, jer je bio pravedan i — Slavjanom. — što oni vele, da je Porečki sabor privolio na novi školski zakon g. 1861, to nije istina; taj zakon je bio tek g. 1867 učinjen. A što je Porečkoga sabora, moramo ođito kazati, da se naš puk od njega dobru nenada. Namjestnik Burger, sad već pokojni, bijaše i on Padovanski pitomac, pak je pomagao, da su u Beču dali oko sedamdeset tisućam istarskih Talijanah osamnaest zastupnikah u Porečkom saboru, a oko sto i osamdeset tisućam Slavjanah samo dvanacet; na četiri tisuće i pet sto Talijanah je po jedan zastupnik, a na petnaest tisuć Slavjanah jedan. U bitki kod Visa i Kustoce, je li i ondje vriedan bio jedan Talijan koliko četiri Slavjana? — Hajde napred: Rugaju nam se, da nije učinjen u Poreču nego u Beču onaj zakon, po kojem moraju i tužni kmeci

plaćati za male škole po gradovih i manjih mjestih, koji ni-
maju niti će ikad imati škole. A zašto je poslao sabor Vi-
dulića i Colombani-a u Beč, nego da gledaju i brane, da se
u Beču takva krivica kmetom ne učini? Jesu li ona dvojica
zagovarali po svojoj dužnosti svih jednako, bili Talijani bili
Slavjani? Ako nisu, kô što se barem čini, da nisu, onda nam
je Porečki sabor odgovaran za tu nepravdu. Opet napred
vele: „same občine traže talijanske škole.“ Gdje što je to
istina; a većput nije istina. Ako je Talijan župan, pa da
neima nijedne druge talijanske obitelji van njegove u občini,
škola je ipak talijanska, ako bi se i sve obitelji u onoj ob-
čini tomu protivile. U takvom slučaju uzalud su se ljudi po-
zivali na višja poglavarstva; županu dadu pravo, pa zato i
je napredak djetec u takvih školah nikakav. — Spomenuti
članak piše dalje: „Porečki sabor nehtjede, da fratri uđe na
Pazinskoj gimnaziji.“ To im mi vjerujemo; fratre su prognali
u staroj Firenci; pa nopriličilo se ni malo, da oni školaju
djetecu u novoj Firenci, a to još po — njemačkom jeziku!
Nu stavimo, da bi fratri bili rodom iz Toškane, pa da bi bili
sve na talijanskom jeziku učili, ja mislim, da bi i sad još
bili učitelji; ali njemački; hm, hm! A kako pak biva, da je
sabor u Poreču ujedno s odborom većput kao pod posluš Pazin-
com? Govori se, da tako; kad Pazinci pitaju u Poreču manju
talijansku gimnaziju i do osam tisuć zanj na naš trošak ili
što drugo, oni pridodadu svojoj prošnji; ako nebudete dali,
a mi ćemo se složiti sa Slavjani proti vam, to je, kao da
rečeš: mi Pazinci ćemo reći, da jesmo, što smo bili od višek
vleka — Slavjani. Kako nećete da se plahi ljudi nepropadu
i neprestraše od takve prietnje i grožnje? — Napokon nam
se rugaju, da nam vlada nije dala slavjanske gimnazije u
Pazinu, nego da će ona biti njemačka i talijanska. Na to
vam mi iskreno odgovaramo, da se takvu čudu nismo nikda
ni nadali od vlade. Koliko Niemce poznamo, reć nam je,
da su ljudi po sebi dobri, vele učeni, neutradljivi; nu mi
Pazinci imadosmo ih nekoliko, počamši od onoga komisara
Kerna, koji bi prvomu kmetu prihodećemu rano u jutro u
kaštel dao odbrojiti po pet šest batinah za niš drugo, nego
zato, što bijaše ljut na ženu si, — pa sve do današnjega dne;
pak se nemožemo pohvaliti, da bi se bili oni prevedč zalju-
bljivali u naše ljude; nu opet mislimo, da su nam puno dobra
učinili, te im oprasćamo, ako nisu toliko, koliko su mogli i
dužni bili. Doći će vrijeme, a morda je ono već i blizu, kad
će Niemci spoznati i pripoznati, da smo mi cesaru vjerni i
odani ne manje nego ikoji drugi; po vjeri i poštunju doći
ćemo do svojih pravah i pravica. Samo budimo opazni i
razboriti; dajmo se poučiti i naputiti od pametnijega; čuvajmo
se svake nezakonitosti i žestine. Ugleđajmo se u naše vriedne
ljude na Pulsćini; kad dodjoše dne 9. listopada na izbor u
Pulu, te ugledaše na vratih od palače žandarne s puškami i
bajonetami, poslaše nekoliko muževah, koji rekoše: Gospodine
kapetane! mi smo ljudi krotki i miroljubivi; niti smo mi došli,
da koga ubijemo, ni da komu ikoju krivicu učinimo; al ni-
samo ni zato, da tko na nas puškami navaljuje, nego da po
svojoj duši svaki svoj glas damo slobodno, i komu mi ho-
ćemo, drugače nebi nas trebalo ni ovamo zvati, niti je ono
izbor, što tko na silu čini, neka žendarmi idu na svoj svak-
danji posao. Pametni kapetan je tako i učinio, pa se je sve
obavilo u miru i po zakonu. Kad svi naši ljudi do tolika
razuma dodju, onda će nas poštovati i sami naši protivnici,
pak će biti i željnoga mira i napredka u Talijanah i Sla-
vjanah.

Is Pazinštine.

Talijanska priča veli: „Fuori il dente, fuori il dolore.“
Cesaraka plaćila, u kojih kmet zaostane, jesu zanj pravi bolan
zub. Što brže kmet plati svoj stari dug, to se brže oslobodi
skrbi, koja ga nemučni manje, nego bolan zub. Zato nije zlo
po nas, što nas sad poglavarstvo naganja, da platimo, što
dugujemo cesarskoj kasi. Ali to je zlo i opasno, što neki ma-
lodobri mute ljude, da su krivi popi i izbori, što moraju sad
plaćati. Ter to svakda biva na koncu ljeta, da potaknu ljude
milom i silom, da plate dužni porez; kako bi drugače cesar
mogao platiti vojnike, činovnike i tako dalje? Prisiljeni smo
pak moliti gospodina kapitana Schwarz-a (Svaren), neka oštro

i po svojoj dužnosti zabraui svojim činovnikom i uredskim
slugam, koji idu po kućah radi zaostalih plaćilah, da nedraže
ni smućuju puka lažnimi riečmi i porugivanjem. Naši ljudi su
poštani i vjerni svomu cesaru. Ako je vlada mislila, da bi
gospodin Kovač u carevinskom vieću u Beču Austriju od po-
gube, ili koje budi nesreće spasio; a da bi gospodin Vitezic
mogao, ili da je on namislilo naše cesarstvo pogubiti i zatrti:
zašto nije vlada, zašto nije gospodin Schwarz ljudem ošito i
iskreno prije izborah to kazao, da siromasi doznadu, šta im
je učiniti i kako im je izbirati da cesarstvo izbave. Nikad
se nije naša krv u Istri ni cesaru ni njegovoj vladi uzpro-
tivila ni uzneuverila (a nisu ni naši popi): to valjda zna i
gospodin Schwarz ili bi barem mogao znati i k srdeu uzeti,
jer nije ni od jučer ni od prekjueher medju nami: za što se dakle
draži od nekih toli dobar puk? za što se pogrdjuju popi, i to
uprav oni popi, koji najveć pokazuju svoju ljubav i vjernost prama
cesaru i Austriji? Treba da se visoko ces. kralj. namestništvo
postara za tu stvar; ono pozna dobro naš puk, koji nezna
za nevjeru i neposluh, pa će za to sigurno opomenuti svojo
činovnike na njihovu dužnost, neka budu sa svimi i svakim,
bio gospodin bio kmet, dobri, uljudni i ljubavni, jedu buda
opet mira i slogu u ovih krajih.

Is Bašleo.

Kod nas se je u vrijeme izbora koješta dogodilo, što
vriedi, da sviet dozna. A da u kratko rećem, nemogu zamu-
đati, da je izbor na mjesto da bude obavljeno dne 9. Oktobra
bio raspisan na 10, i to na 4 ure po podne, akoprom je naša
Občina dosti velika i broji preko 1200 dušah, stanovćih
više ure hoda daleko od občinskoga ureda. Pak da bi i to
razlogom bilo učinjeno, nego nit se pravo nemože dokuditi
svrhu, radi koje prosv. g. kapotan prispije k nam 24 sati prije
izbora, van da dovjek pomisli, da je valjda uz izbor imao
još i drugotne svrhu. A to moglo bi se i razlogom potvrditi,
jer prije svoga proglasi svoj dolazak strahovanjem, koje
uzrokovu zapisnikom (protokolom), koga on htjede vlastoručno
voditi s dovjokom naše stranke, grozeći mu se i zatvorom,
kao da je tobože Bog zna kakvo zlo učinio, došim nije ništa
drugo, nego još pred 20 danah bio priliepilo na zidove, da
ljudi uzmognu čitati, nekoliko Proglasah, što no bijaše domo-
rodni izborni odbor u „Našoj Slogi“ štampao i na svoje
čitateljse razslao. A još isti dan u jutro dade se doći u mjesto
žandarm, koji obilazivši ulice u društvu čauša, poskida sa
zida priliepljene Proglase, pa hajd brže bolje i u jedno bližnje
selo, i ondje pitaj i propitkivaj, gdje su ona izborna pi-
sma (?), koja su amo iz Primorja prihadjala (!). Nego i našim
čaušom, velim našim, jer jih mi teško plaćamo i tim naš
kruh jedu, i njim bijaše slobodno prije, u oči i na dan izbora
letiti od kuće do kuće, goniti i prisiljivati ljude, da glasuju
onako, kako si bijahu oni i njihovi drugovi u glavu utvili.
Pa nekoji naši ljudi tvrde, da je uprav zato iznenada, t. j.
bez ikakva prvašnjoga izvješća, bila za sutradan proglašena
i sjednica, u kojoj, da bi občinsko zastupstvo većati imalo
o budućoj luci (portu), akoprom bi se moglo reći, da se je
to po ovdšnjem običaju sbilo, jer se tako djela dodar i u
poslu občinskih računah. Nego navedenomu poremetonju, stra-
hovanju i prietnji nebljaše ovdje konac, dapače istim se ko-
rakom napriedovaše i u istom občinskom uredu, gdje se je
izbor držao. Jer kad je pisar donokle čitao imena biraćah iz
izborne listine u talijanskom jeziku i tako na naglo, da ljudi
većinom nemogahu dotrčivati na vrijeme sa ulice u ured, da
izreku imena svojih izbornikah, i tako već ni Iliju ni Tadiju
neprimiše i nepustiše glasovati u onom redu, pa kad na to
jedan župan bližnjega sela zaprosi, da bi se imena polaganije
i hrvatski čitala, kako njegovi ljudi izključivo razumiju; gro-
movitim se tada glasom izdere ovaj občinski glavar, pleme-
niti de Dessantich, (sic) veleć: „Svaki neka se služi našim
jezikom talijanskim, koga mi imamo u oficiju“; — to odmah
zatim: „Vrag zel i Hrvata, — morda ni Croati!“ *) A kad
jedan od naših nije se mogao odmah doslotiti imena jednoga
od svojih izbornikah, rećeni glavar opet još većim glasom

*) Da se što takova moglo dogoditi u javnu uredu i na oči n. k. Ka-
petana, vriedeć svoju svotu dužnost, to je ipak proveli Ured.

„Daj, imenuj, zavapi, ako ćeš crnog vruga, il sakramenta, samo imenuj!“ Pa kao, da mu još sve to nebijaše zadosti, netom bijaše glasovala osoba zadosta ugledna naše stranke, obrativ se prama glavinom povjereniku, presv. g. Kapetanu, osornim dakako glasom predložī, da onaj, koji dovrši glasovati, ima izaći iz ureda, buduć u njemu pretoplo, akoprem je s druge strane davao i nudjao katridu ljudem svoje stranke. Na sve to je pako presv. g. Kapetan, kao da u jedne diple svira, liepo mućao, dočim svaki razumie, da je njegova dužnost bila pozvati na red i oštro pokarati svakoga onoga, koji bi se bio osudio takova što pogrdna reći il učiniti. Nego nisam još dovršio. Kad bi tko od naših radi koje nerednosti, htio što reći il zaprositi, nije mu se dalo ni pisnuti, te čujte! Jednomu je županu našega bližnjega sela krstno ime „Ivan Rafail“, pa pošto u izbornih listinah nenapisahu nego samo „Ivan“, te glasujući naši složno za njega, jedni ga imenovahu Ivanom, drugi Ivanom Rafailom, a troći prosto Rafailom, kako što ga puk u obće zove; nehtjedoše zato odobriti njegov izbor, — i tu nije hasnilo prostodušno uvjeravanja sīda i zaslužna svećenika, da je to sve jedna te ista osoba, nego bi na sramotu svoju i osupnjenje dobrih ušutkan. Drugomu pako županu nedopustiše glasovati, što mu u izbornoj listini upisano stajaše, kano da mu je otac umro, dočim mu još živi, i akoprem ga prlje malo danah županom imenovaše. Pa kad i tu neki svećenik htjede opaziti, da je taj čovjek od svih prisutnih dobro poznat, da je župan i prvi posjednik sela, da drugoga čovjeka takova imena u onom selu niti neima, nesamo da svo to nije ništa koristilo, nego kad dileći se napokon rečeni župan od ureda rekne: „Eh dobro, kad vi mene nepoznato, nepoznam ni ja Vas, pak s toga vratit ću Vam Dekret, kojim ste me za župana imenovali“; — navali najednom presv. Kapetan na rečenoga svećenika kao da bi on tobožo istoga župana potaknuo bio na takove izraze, te bez okolišanja i naslova: „Pope N... reče, ako još jednom pisnete, činit ću Vas svozat, i svezana odpeljat u Veju!“ Ali ni tu se još naši jadi nedovršīše, nego i pri samoj svrhi nedopustiše glasovati jednomu našem biraću i izborniku iz uzroka, što izborne listine kazahu, da mu je otac živ, budući mu umro, akoprem i sav porez plaća na svoje ime kao sin otea još živa, i akoprem se je šta takova drugoj stranki primalo za dobro.

Radi svih tih i još drugih dogodjajah, neimajući na prvom glasovanju nego samo jedan od naših propisanu nadpolovišnu većinu glasovah, buduć već i kiša i noć protjerala birače, odgodi se užje biranje na drugi dan, ali i tu mi uvijek plivasno kao ulje, pa i zato poslije tolike muke i truda izabrani bijahu za izbornike šest naših, a jedan jedincati od protivničke stranke.

I nehotec dosti sam dug postao, pa ću ovo i zato odmah zaključiti, bez da ikakvo opazke učinim, van jedino primietnuti ono, što naši ljudi obično vele: „Što tko djela, sve pred njega pada, kao takodjer, da je sva sila do vriemena, a nevolja redom ido, pa i ujedno, da se kad što i šilo za ognjilo vratja!“

Franina i Jurina.

Fr. Ki je on gospodin, ki je na dan izbora va Pazinu palicu potezal za popi i za kmeti?

Ju. Nisam ga pravo poznal, ač je već bil mrak, kad su mi ga kazali.

Fr. Pak ća je to pravo nekak gospodin?

Ju. Ha, veludu nosi, ako se i ne-

vlada gospodski.

Fr. Tako to je ipak istina, da nije sve zlato, ća se lašćī!

Ju. Namor to ni.

Fr. A ki je pak on delija, ki je na dan izbora u Pazinu nekim popom kapot pobelil?

Ju. To da je neki smradigaća, ki je brageše na espozicion poslat!

Fr. Ća je još novoga?

Ju. Povej ti ća.

Fr. A da! Znaš li, Jurino, zać nete neka gospoda, da se naša deca u školi hrvatski vade?

Ju. Zać?

Fr. Ać jih je strah, da bi „Našu Slogu“ štīli!

Ju. Zać ju pak oni štīju?

Fr. Ać jih kadagod pogladi!

NEZABORAVLJIVU POKOJNIKU,
SVOMU OD MALENIH NOGUH DRUGU I PRIJATELJU,

D. ru IVU DEŽMANU,

OŽALOSTJENOM DUŠOM

D. J. G. KRASANIN

NA USPOMENU SPJEVAO.

Pusta zemljo, rakvo ti nomila,
Zašto si nam mladīća radila,
S kog nam cvala liepa domovina,
Zašto si ga u svoj skut shranila?

Zavidnica! ponosit se htīla,
Što nam ote toga dīdnog sīna,
S kog nam tokla nebeska milina,
Uništīt mu uspomenu htīla!

Ali se je ljuto prevarila,
Akoprem je s te svoje neslavo
Mnogu dušu u crno zavila.

Nesmje dalje: Bit će njemu slavo,
Dokte slavska neumukne Vila,
Dok hrvatske mudre bude glave!

Različite viesti.

* Tršćansko gradsko zastupstvo u svojoj zadnjoj sjednici pred izbori je odredilo glavnicu od 25,000 f. za obskrbljivanje zapušćene djetee na uspomenu 25. ljetnice carevanja Franje Josipa.

* Gradski izbori u Trstu su gotovi. U IV. razredu predohiše naprednjaci, u III. pol i pol, u II. opet naprednjaci, u I. uzdržnjaci, u okolici pako slovenski narodnjaci. Izborna borba bijaše ovaj put mnogo žećea nego ikojih prošlih izborah.

* Kolera u Trstu je dobro popustila, jer se jučer nije razbolīla od nje nego jedna jedina osoba, gdje jīh je prošlih danah i više bilo, naimo poradi najedanput nastupivša mrzla vromena. Od prvoga početka do danas razbolīlo se 615 osobah, od kojih 347 je umrlo, 251 ozdravilo, a 17 se još lieči. Ponedjeljak u večer buknu ovdje strahovita bura, koja je trajala do sriede, te je učinila mnogo kvara na moru i na kopuu.

* Dinko Dr. Vitezić, zastupnik istoćno Istre, oglasio se u prvaj sjednici carevinskoga vieća i tim pokazao, koliko mu leži na sdeu narodno dostojanstvo svojih biraćah, buduć je zniskno od predejdnika, neka se prisega čita i u hrvatskom isto onako, kao u njemaćkom, poljskom, talijanskom i rumunjskom jeziku.

* Istranski zastupnici, gg. Kamalić, Vidulić i de Franceschi, pridružili su se u carevinskom vieću onoj stranki, koja je protivna svemu, što je nam milo i drago. Neka Vidulić i neka de Franceschi, ali barem Kamalić bi imao prionisiti, da ga nisu izabrali ni Niemci, ni Talijani, a ni pustovierci.

* Barun Polesini-Kamalić na vagi. Kako čitamo u njemaćkih bećkih novinah, u ovjerovnom odboru je carevinski poslanik grof Krasicki zahtievao, da se, neznamo poradi kojih nepravilnostih i nezakonitostih, neodobri izbor g. baruna Polesini-

Kamalića, seljačkoga zastupnika zapadne Istre. Pa tu da je nastala velika prepirka, al pri glasovanju da je bilo za njega 11, a proti njemu 7 glasovah, i tako da je bio ovjerovljen. Nu proti postupku većine odbora da je prosvjedovao iliti protestirao carevinski poslanik g. Karlon, pa je taj prosvjed dne 10. tek. m. bio spomenut i pred cilim carevinskim viećem, a izbor Polesiniev zaključkom svega vieća opet odpravljen dotičnomu povjerenstvu iliti komisiji. I tako g. barun Polesini-Kamalić ni sad pravo nezna, da li je čiji u Beču poslanik, il nije.

* **Prigovor i odgovor.** Nekomu istranskomu kmetu da je neki istranski c. k. kapitan prigovarao, što nije glasovao za vladina kandidata, Na to da mu je kmet odgovorio, da su izbori slobodni, kako veli §. 40. izbornoga zakona, što ga je sam car potvrdio, pa zato da je i on glasovao, kako je najvolio.

* U jednih tršćanskih novinah se netko iz Istre tuži, da se presvjatli g. Đanko Dr. Vitezčić nije javio nikomu ni od Junte ni od ostale odlične gospode istransko, kad je prošloga mjeseca bio u Poreču, da se nazdravi sa presv. g. biskupom Dobrilom. Mi bi baš želili znati, na temelju kojega zakonskoga paragrafa jest dužan klanjati se ni Junti, ni Petru ni Pavlu izravno izabran carevinski poslanik, naime kad mu se spočituje, da je iz tuđe pokrajine iliti zemlje, a rodio se i on na Kvarnerskih Otočih, kao i g. Vidulić, kojemu naša istranska gospoda ipak svakom mogućom prilikom opuhuju mjesto, gdje sjedi. Naime ti ga nad talijansko umovanje, kad im što po volji neide!

* Iz Istre piše netko jednim ovdašnjim novinam, da je geografska Istra prigodom prošlih izborah pokazala, da ne sluša ni Moskve ni Vatikana. Na to odito sumničenje moramo odito odgovoriti, pa reći, da naš u Istri narod nesluša i neč nikad baš ni Kvirinala. Tko ovoga nerazumie, noka si dade protumačiti.

* **Narodno sveučilište.** Naknadno javljamo, da je hrvatski sabor u svojem prošlom zasjedanju stvorio zakon, po kom je zasnovano u Zagrebu pod imenom Franje Josipa podpuno hrvatsko sveučilište. Tim je zadovoljeno prvaj i najvećoj potrebi svih južnih Slavenah, jer sad neće trebati slati svojih sinovah u tuđu zemlje, da svrše velike škole, buduće će to moći usried svojega naroda i u svojem materinskom jeziku. Ovim događajem počima za naš narod nova doba, koja će biti ako Bog da i srećnija i slavnija od svih prošlih.

* **Poljodjelaka škola za Istru** zidat će se na skoro, kao je prosio istarski sabor. Nego znati smo željni, hoće li kakov predmet hrvatski predaviti, il će se isključivo samo talijanski učiti, pa tako od nikakve koristi biti po naš narod.

* **Kurelovo poprsje.** Drago nam je iz zagrebačkih „Narodnih Novinah“ navesti: „Od jučer može se u izlogu trgovine g. Mije Krešića u Ilici vidjeti poprsje velezaslužnoga našega književnika g. Frana Kureloca, koje podobu vrijednoga starine uprav fotografskom vijernošću i točnošću prikazuje. Gledajući to poprsje, teško ćeš odlučiti, što je bolje pogodjeno, jer je svaka crta istinita, svaka vlas na svojem mjestu, živa slika i prilika našega Frana. Rodoljub se mora radovati, kada čuje, da je to poprsje djelo mladoga našega dalmatinskoga umjet-

nika g. Rendića, koji od nekoga vremena boravi u Zagrebu. Gosp. Rendić, o kojem se je iz Firenze, gdje se je kiparstvu učio, odavna već pronio liep glas, podnio je našem saboru molbu za stipendij, da se u umjetnosti uzmogne usavršiti, a ovim je djelom dokazao, da je doista vriedan svake podpore. Ako se dobrovoljnimi prilozima sabere dovoljna svota, g. Rendić želi poprsje Frana Kureloca, koje je načinio iz sadra izklesati iz korarskoga mramora za narodni muzej. Mi nedvojimo, da će se naći rodoljubah, koji će za to potrebiti trošak sastaviti. Nemožemo pako ove prilike propustiti, a da naročito naše velikaše i imućnike neupozorimo na domorodnoga mladoga umjetnika; doista neće požaliti troška, ako ga k sebi prizovu, jer će od njega dobiti djela trajne umjetničke vriednosti, a podupirući neimućna mladića, steći će si liepih zaslugah za domaću umjetnost.

* † **Dr. Ivan Dežman** riečanin, izvrstan i napredan liečnik, žarki rodoljub, neumorni pomoćnik stradajućim, neutrudivi brižnik naše knjige, poštenjak čelična značaja, vjoran i ljubezan prijatelj, krasan duh i krasno tielo — umro je od tifa u Zagrebu, to je u nedjelju 26. p. m. sahranjen. Hrvatski sabor u njem gubi prekrasnu silu, knjiga neumorna gojitelj, domovina zahvalna sina. Bilo mu 32 godine. Viećna mu uspomena!

* **Željeznica iz Karlova do Rieke** otvorila se dne 23. oktobra i predana istoga dana javnomu prometu bez ikakovo svečanosti. Tom prigodom poklonilo je gradsko poglavarstvo na Rieci 1000 for. za uboge u Ugarskoj, 500 f. za svoje domaće a isto toliko za hrvatsko siromahie. Ali žalibože neće koristiti razvitku grada Rieke, koliko smo se nadali, jer je oto već sada društvo južno željeznice snizilo kiriju za lies od 48 na 35 novč. po centu iz Hrvatske u Trst, došim je kirija na Rieku 37. novč. A to je u velikoj trgovini i velika razlika.

* **Ljekarsko iznašašće.** Dva napolićanska liečnika iznašla su neku vodku iliti likor, kojim se može u čas obustaviti tečenje krvi bilo od kakve rane. Ovo će iznašašće biti od velike koristi, osobito na bojnem polju.

* U Londri se radi o osnovanju Katoličkoga Sveučilišća.

Sa tršćanskoga tržišća.

Izviešća iz raznih stranah žitnih tržišćah jesu svojednako nepokudljna, česa radi i buduće se u više pokrajinah pokazuje oskudica, trgovina sa žitom očevidno smjera na povisonje cijenah. Upravo zato u Trstu se dobra roba što za domaće mlinove što za izvoz u Ugarsku prodava, i to pšenica 116 R po f. 9—10.25; kukuruz f. 5.55—75. — No i drugoj je robi ciena znamenito poskočila. Cent kafe Rio f. 60—66; cukara tučena f. 21—22.75; — jačmena f. 4.95; raži f. 6.60—7.10; doba f. 5.50—60; oriša f. 8.50—13 f.; — vune biele neoprane f. 36; — kožah (volovjih i kravjih ovdašnjih) f. 80—85, dal. ist. i bos. f. 76—80, teločih f. 130—132, janjećih 1 komad po 60—70 novč., zečjih komad 20—26 novč.; — masla f. 52—56; loja f. 25.50—60; slanina f. 29—30; masti f. 32—34. — Vino ist. i dal. radi nerodice poskupilo je tako, da ovdašnji trgovci kupuju mnogo mlada vina u Hrvatskoj po f. 6—9. Barilo ulja dal. i ist. stoji f. 80—81.

Ték Novacah

polag Borse u Trstu od 1 — 14 Novembra 1873.

NOVCI	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	—
Caraki dukati (cekini)	—	—	5.41	5.44	5.44	5.44	5.42	5.42 1/2	—	5.44	5.45	5.44	5.44	5.44	5.42	—
Napoleoni	—	—	9.11	9.11 1/2	9.10	9.10	9.11 1/2	9.12	—	9.14	9.17 1/2	9.14	9.12 1/2	9.11	9.11	—
Lira Ingleska	—	—	11.46	11.49	11.47	11.51	11.52	—	—	11.57	11.59	11.57	11.57	11.55	11.55	—
Srebro prid (aggio)	—	—	109.—	109.50	109.25	109.25	109.25	109.65	—	110.25	110.05	111.25	110.15	109.50	109.50	—

A. Karabalić Vlastnik.

Izdavatelj i odgovorni urednik A. Novak.

Tisk. Sinovi K. Amati.